

УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ

Уметничком и Наставно-уметничко-научном већу ФДУ,
Сенату Универзитета уметности у Београду

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

Наставно-уметничко-научно веће Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду формирало је Комисију за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта кандидаткиње **Ане Ацић**, студенткиње на студијском програму докторских уметничких студија Драмске и аудиовизуелне уметности под насловом:

„ПРЕД НАМА“ - Краткометражни поетски камерни филм са психолошком поставком ликова у егзистенцијалистичком кључу

Комисија у саставу:

- Биљана Србљановић, ред. проф. Факултета драмских уметности;
- Милош Павловић, ред. проф. Факултета драмских уметности;
- Мр Зорана Поповић, ред. проф. Факултета драмских уметности;
- Др Милош Бабић, ред. проф. Факултета савремених уметности;
- Мр Горан Пековић, ред. проф. Факултета драмских уметности, ментор рада,

закључује да кандидаткиња може да приступи одбрани свог докторског уметничког пројекта.

1. Биографија кандидаткиње

Ана Ацић рођена је 1981. године. Дипломирала је на Катедри за филмску и телевизијску продукцију на Факултету драмских уметности у Београду 2004. године. Магистарске студије на Факултету политичких наука у Београду уписује 2004. године одсек Теорија културе и полаже све испите 2008. године. Докторске уметничке студије на Факултету драмских уметности у Београду уписује 2014. године.

У периоду од 2004 - 2006. године ради као независни продуцент на рекламама, музичким спотовима и маркетиншким догађајима. Радила је на редизајну визуелног идентитета француско-немачке ТВ станице АРТЕ, као извршни продуцент.

Од 2006.године запошљава се у маркетиншкој агенцији OVATION BBDO, која представља део велике светске мреже и то на месту агенцијског продуцента. Убрзо постаје директор продукције у оквиру исте маркетиншке агенције и на тој позицији остаје до 2019.године. Током тог периода урадила је неколико стотина рекламних кампања за бројне клијенте попут: Vip mobile, MTS, MTEL, Pepsi, Wrigley, Inbev – Јелен, Никшићко и Апатинско пиво, Старопрамен, Carlsberg – Лав пиво, Carnex, Dr. Oetker, Fujitsu Siemens Computers, US AID, JUB, MasterFoods, HYPO Alpe Adria Bank, Unicredit Bank, KBC Bank, Марбо – Chipsy, Pardon, Clipsy, Polimark, Banini, Bayer, Delta DMD, Floridabel, Mercedes Benz, Multiaktiv, Olympus, Златен даб, Народна канцеларија, Адидас, Visa, Ц кафа, FOX TV, Nectar, Jaffa, Munchmellow itd. Многе од тих кампања добиле су престижне награде Effie award Србија, IAB MIXX, УЕПС, Кактус фестивал интегрисаних комуникација, Семплер – Порторож, SoMoVoras.

Као продуцент урадила је десет емисија под називом “ТВ серијал Лавовске приче”, 2019.године у продукцији Ovation BBDO. Емисије су рађене за потребе емитовања на Youtube каналу и имале су преко 4.000.000 прегледа, поред тога емитоване су и на 11 локалних станица у Србији. Кампања осваја ValCannes – Признање за Најбољих 25 кампања у региону.

На пројекту *Film de l'Est*, са реномираним француским уметником Xavier Veilhan-ом, који се бави темом споменика културе на територији бивше Југославије, у оквиру продукцијске куће, ради 2019. године када и оснива Rooster production. У оквиру своје продукције наставља свој рад на пољу реклама и остварује сарадњу са разноврсним клијентима. Ради као продуцент на Visa digital e-commerce campaign која се користила на територији 184 земље у свету. За друштвено одговорну кампању за UNICEF, ”Како си али стварно?”, која тематизује менталне проблеме код младих, осваја Златно признање за

CSR кампању УЕПС 2022. Аутор је критичког есеја ”Креирање идентитета, брендирање града” објављеног у часопису Култура 122-123.

2. Анализа докторског уметничког пројекта

Докторски уметнички пројекат „ПРЕД НАМА - Краткометражни поетски камерни филм са психолошком поставком ликова у егзистенцијалистичком кључу“ је камерни, поетски филм који обрађује тему усамљености, слободе и љубави посредством позиције женског лика на животној прекретници у позној животној доби. Филм поставља у центар Јовану, мајку, жену зреле животне доби, у за њу неочекивану животну ситуацију. Ситуацију која је доводи до преиспитивања сопствених животних истина, уверења, одлука које је до тада доносила. Са њом те животне истине, наравно, свака из сопствене перспективе, преиспитују и њене ћерке Јасна и Дуња. Све три заједно налазе се на путовању ка Оцу.

Јасна и Дуња су читавог живота као пример мушко-женске заједнице имале идиличан однос својих родитеља – складан брак који је трајао читавих четрдесет година, а који се за њих сасвим изненада завршава. Јасна је веровала да је брак њених родитеља нешто ка чему она у свом браку са Борисом треба да тежи. За њу је тај брак представљао ништа друго до узвишени, недостижни идеал, стуб који није могао бити порушен. Дуња, с друге стране, у складу са својим карактером, верује у животну потребу и константну тежњу за слободом. Сматра да свој живот тако и живи. Ипак, Дуња није способна да толерише када неко други доноси сопствене животне одлуке на основу своје потребе за слободом. У овом случају, потребу за слободом њеног оца и његово доношење одлука у складу са тим она није способна да прихвати.

Кандидаткиња Ацић се у овом филму ослања на егзистенцијализам, филозофски правац који у центар своје пажње поставља проблем људског постојања, односно положај човека у свету, третирајући га као делатну, осећајну индивидуу. Ослањајући се на егзистенцијализам Жана Пола Сартра и Симон де Бовоар и филозофу егзистенције Карла Јасперса и Мигела де Унамуна, кандидаткиња у филму отвара основна егзистенцијалистичка питања. Јунаци филма верују да својим одлукама мог утицати на животне токове чак и онда када их живот ставља у позиције преиспитивања самих себе и сопствених животних одлука.

У овом филму ауторка је креирању идеје приступила полазећи од личности, осмишљавајући филмске јунаке који су за њу били инспиративни, а које је третирали, како наводи, у егзистенцијалистичком кључу. Филмском терминологијом говорећи,

ликови су развијани по принципу који је својствен појединим филмских редитељима као што је Мајк Ли, на пример. Пре него је креирала причу прецизно је дефинисала саме карактере, одредила биографије филмских јунака, осмислим њихове жеље, потребе, предисторије, то детаљне црте карактера које их описују и јасно нам дају смернице у којима они могли да се крећу, размишљају, осећају. Инспирацију је налазила у реалном животу, у особама које су сличне ликовима у филму.

Иако филм представља само фрагмент у животу јунакиња филма, ауторка Ана Ацић је претходно дефинисала хронологију и природу породичних односа филмских јунака. Написан је читав сценарио кога у филму нема о томе шта је претходило првом животном сусрету између ликова мајке и оца, њиховом упознавању, какав су живот водили пре тог сусрета, шта су им биле иницијалне животне жеље и аспирације, какав су касније међусобни однос имали, какве су биле њихове ћерке у детињству, током одрастања. На тај начин су дефинисани и њихови психолошки профили који су била база у креирању свих елемената, а посебно сценарија.

Утицај филмских остварења попут дела Ериха Ромера, Мајкла Ханкеа, Ингмара Бергмана или Мије Хансен-Лав, које наводи и сама докторанткиња овде је оставио најпозитивнији утицај, како у третирању теме, филмског наратива а посебно ликова. И у кретању камере у филму примећује се манир бергмановског експресионистичког субјективизма где гледаоцу често остаје да сам дочара реакцију другог учесника у дијалогу, јер се камера врло дуго задржава само на једном од ликова.

Бергманови женски ликови, иако препознајемо и Стендаловску аутентичност ликова, углавном отелотворују узор, а Јована је због своје одлуке и животне позиције у којој се налази, приказана као узор својим ћеркама, неко на кога се могу угледати и кога могу поштовати. Сви женски ликови су у том смислу веома реални и веродостојни, од мајке зреле и остварене жене, до ћерки која се свака на свој начин носе са својим различитим животним проблемима.

У примени филмских средстава, приметна је елеганција једноставности кадрирања, поставком три актера у аутомобилу, где се само посредством њиховог разговора исприча вишезначна прича. Посматрајући једну кратку сцену, из на изглед обичног и свакодневног живота мајке и њених кћери, ми успевамо да сагледамо карактере који су проистекли не само из породичних односа већ и из различитих породичних и друштвених дешавања и где иза једне мале животне ситуације откривамо актуелни пресек живота наших јунака.

Пред нама почиње као да смо се закаснило прикључили разговору три жене у

аутомобилу. Откривамо да је Отац отишао на село, у породичну викендицу, и тамо борави претходних шест месеци. Отац се не враћа али нико у почетку то није узимао за озбиљно. Сада је свима у породици јасно да се родитељи разилазе и ћерке се томе јасноprotиве јер све може бити под знаком питања али не и брак њихових родитеља.

Јасна и Дуња воде разговор са мајком Јованом, тражећи потенцијална решења за очување брака својих родитеља излазећи из сопствених животних ритмова, отварајући питања која и њих саме муче. Мајка је сада у позицији у којој открива себе као особу која ће провести остатак свог живота у самоћи спремна да се и са страховима и старењем суочава сама, јер мајка, открива ћеркама да је иницијатор разлаза била заправо она, а не њихов отац, у шта су ћерке до тада веровале. За њих је то велико изненађење. Еликсир младости који је мајка донела, као сазнање о важности борбе за слободу и љубав, вере у значај живота у складу са сопственом природом, не може бити лек за одлуке које ћерке треба да доносе у својим животима али може бити подстрек. Када коначно стигну до куће свака иде својим путем. У дворишту и викендици ћерке траже и дозивају Оца. Мајка одлази да се прошета, не желећи да се одмах сусретне са мужем, препуштајући тај сусрет својим ћеркама. Јасна и Дуња одлазе на различите стране ка месту на ком би Отац могао да буде. Излазе на оближњи пропланак, али уместо да нађу Оца, долазе до места на ком се већ налази мајка. Поново су заједно. Седе и гледају пејзаж у тишини.

Ауторка је успела да у драматуршкој стратегији осмисли интензиван почетак. Иако класичан увод у наративи не постоји, буран интимни разговор који се креће од личних преиспитивања, разумевања, међусобних оптуживања и неразумевања, до породичних тривијалности, и тако у круг, креирајући градицију која нас води кулминацији. Овакав облик приповедања ближи је лирској прози него класичној филмској драматургији. Самим тим, заступљенија је драматургија стања него догађаја. Околности које су задесиле јунаке филма креиране су доследно. Свет актера креиран је као конзистентна реалност. Третман времена је линеаран, а догађаји су приказани узрочно-последично, а не случајно. Након бурног разговора, који чини већи део филма, наступа период тишине. Филм се завршава поновним сусретом њих три, што заправо представља време за отворени крај. Време за гледаоце да након три различите перспективе и погледа на стварност, сагледавања из различитих углова, пронађу свој одговор. Овакав крај гледаоце оставља са утиском да живот јесте такав, понекад неправедан и тежак, али такав. Односно, крај јесте и позитиван и негативан – што заправо значи да је ироничан.

Писани део рада има 95 страна, а садржај је структурисан кроз девет поглавља уз

додатну сегментацију, у складу са захтевима анализе. У писаном раду је образложена и наглашена управо веза овог филма са филозофијом егзистенцијализма као и применом на филм. У поглављу Методолошка разматрања, кандидаткиња је прецизно дефинисала циљеве уметничког истраживачког пројекта дефинишући их као креирање самог филма уз помоћ креативних средстава какве имамо у поетским искуствима француског новог таласа, једноставности румунског новог таласа, бергмановском субјективизму и Ханекеовој психолошкој прецизности, што би требало да нам пружи одговор на филозофска егзистенцијалистичка питања усамљености, љубави и слободе, уз формирање психолошки сложених карактера. Као свој други циљ истраживање одредила је могућности утицаја психолошких теорија које бих користила при осмишљавању карактера ради постизања снажног емотивног утиска, чиме би желела да успостави нови метод креирања ликова психолошком поставком у егзистенцијалистичком кључу, а као терцијарни циљ рада, кандидаткиња је поставила даљи наставак примене ове методе у креирању нових филмова, као и утицај на потенцијалне друге ствараоце који се могу охрабрити да крену овим путем и упусте се у транспоновање сличних тема у филмски израз, захваљујући креирању снажног кинематографског утиска овом методом.

У поступку истраживања и креирања рада користила се теоријском и емпиријском методом, аналитичко-интерпретативном методом и истраживањем у више фаза.

У оквиру четвртог поглавља Поетички и теоријски оквир анализирала је егзистенцијализам као филозофски правац кроз дела више филозофа анализирајући њихов утицај на уметност. Детаљно је представила филмске ауторе и њихова дела која су настајала под утицајем егзистенцијалистичких погледа а који су на кандидаткињу оставили утицај.

У посебном поглављу је обрадила појам Слободе, у коме је у оквиру Сартрових дела налазила оквир за креирање ликова у свом филму. И у још једном поглављу - Процесуалност, Ацић анализира овај егзистенцијални проблем и веома прецизно га користи у развоју карактера филмских ликова. Поглавља су добили и остали егзистенцијалистички појмови као што су Одлука и Усамљеност, што јој је помогло да у оквиру егзистенцијалистичких погледа на свет у потпуности креира, ликове, њихове акције, ток радње и психолошко стање самих ликова које је веома успешно пренето на филмско платно коришћењем изражајних средстава филма.

Потом следе поглавља Анализа практичног рада, Анализа карактера, одабир глумаца и рад са њима, где детаљно приказује карактере ликова мајке Јоване, кћери Дуње и јасне и Оца. У посебном поглављу даје хронологију породичних односа.

У петом поглављу се налази сценарио филма, одабир и рад са глумцима, оквир за редитеља, оквир за директора фотографије, оквир за сценографа и оквир за дизајнера звука, те коначно објашњење самог продуцентског поступка. Рад завршава поглављем Закључна разматрања.

Листа референци подељена је на библиографске и филмске референце. Листа библиографских референци обухвата 41 јединицу на српском и енглеском језику а филмска листа се састоји од девет филмова и једне телевизијске серије.

Ауторка Ацић, осим што је креатор идеје, написала је сценарио, одабрала редитеља и ауторски део екипе, давала јасне ауторске смернице за сваки сектор, урадила избор глумаца и продуцирала филм.

Прва јавна пројекција филма "Пред нама", одржана је на Загреб филм фестивалу 2020. године, а друго јавно приказивање филм је имао на ФЕСТ-у 2021. године. На трећем јавном приказивању филм "Пред нама" добио је награду за најбољи дебитантски филм на фестивалу Ст. Андрјуз у оквиру престижног универзитетског фестивала (St. Andrews film festival – Jan Nemes Award for the Best Debut).

3. Оцена остварених резултата

Кандидаткиња Ацић је кроз истраживачки поступак успела да идентификује правце развоја своје оригиналне методе уз употребу филозофских постулата егзистенцијализма, психологије, феминистичких погледа те успостави јасан теоријски оквир који је утицао на све процесе рада у продукцији филма „Пред нама“. Развијањем овог уметничко-истраживачког рада кандидаткиња успешно успоставља нови метод рада, који јој је омогућио стварање веродостојних и сложених женских карактера на филму. Метод се састојао из креирања психолошких профила јунака, њиховим постављањем у осмишљене животне ситуације у којима би такви карактери могли да се нађу. У адекватном и аутентичном креирању ликова значајно је помогло учешће психијатра, чији је филтер искуства и знања у области психијатрије учинио филмске јунаке реалним, а њихове реплике уверљивим.

Успешност оваквог поступка видљива је већ одмах на почетку филма а како филм одмиче идентификација са ликовима у филму нас тера на размишљање и заједно са јунацима филма и гледаоци се налазе на путу на коме филм покушава и успева да осветли теме усамљености, љубави, личне слободе и саморефлексије.

У свом истраживачком раду у погледу филмског језика Ана Ацић је следили савремене филмске тенденције и покрете аутора попут Мије Хансен Лавм, Мајкла

Ханекеа, Кристија Пјуија и Спајка Лија, те зарањала даље у историју филма преко специфичног редитељског опуса Ерика Ромера, Мартина Скорсезеа и Ингмара Бергмана.

Кратки поетски камерни филм Пред нама, успешно је реализован креирањем властитог методолошког приступа у истраживачком поступку али и у самој продукцији филма уз помоћ креативних средстава какве имамо у поетским искуствима француског новог таласа, једноставности румунског новог таласа, бергмановском субјективизму и Ханекеовој психолошкој прецизности са три глумца у камерној поставци са дугим дијалозима који су подржани дугим мизан кадровима. Када томе додамо врхунску глумачку изведбу Мире Фурлан, Марије Бергам и Јоване Стојиљковић, те музику која доприноси давању посебног тона завршној сцени филма добијамо изузетно филмско дело које поносно стоји пред великанима филмске уметности, чијим је делима ауторка Ацић била инспирисана.

Томе у прилог говори и награда коју је филм освојио на престижном интернационалном филмском фестивалу.

4. Критички осврт референата

Кандидаткиња Ана Ацић се у свом докторском уметничком пројекту одважила да креира изазован кратки играни филм заснованог на мултидисциплинарном истраживању у коме се тумачи инсерт из живота протагониста уз примену специфичног уметничког поступка који је настао као плод опсежног анализирања филозофског правца егзистенцијализма и уметничких дела која су настала под његовим утицајем. Може се увидети темељност приступа кандидаткиње овом пројекту. Почевши од идеје, концепта рада, писања сценарија, избора и рада са глумцима, давање јасних оквира за редитеља, директора фотографије, сценографа и дизајнера звука, Ана Ацић показује изузетан ниво професионалне компетенције владајући тако свим аспектима креирања филмског дела.

Током читавог процеса рада на докторском уметничком пројекту, од првобитне идеје и њене разраде, у раду са психијатром, развоја самог сценарија, па све до реализације, продукције и пост продукције, Ана Ацић испољава систематичност у раду, истраживачку радозналост, иновативност, маштовитост и суптилност у ауторском приступу.

5. Закључак

Комисија сматра да је докторски пројекат Ане Ацић „ПРЕД НАМА - Краткометражни поетски камерни филм са психолошком поставком ликова у

егзистенцијалистичком кључу“, базиран на сериозном уметничком истраживању, врхунској продукционој егзекуцији што је све заједно допринело креирању снажног и самосталног уметничког дела са особитом естетиком.

Комисија једногласно препоручује Наставно-уметничко-научном већу Факултета драмских уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да усвоје позитиван извештај Комисије о докторском уметничком пројекту кандидаткиње „ПРЕД НАМА - Краткометражни поетски камерни филм са психолошком поставком ликова у егзистенцијалистичком кључу“ и одобре даљу процедуру и одбрану пројекта.

Биљана Србљановић, ред. проф. Факултета драмских уметности

Милош Павловић, ред. проф. Факултета драмских уметности

Мр Зорана Поповић, ред. проф. Факултета драмских уметности

Др Милош Бабић, ред. проф. Факултета савремених уметности

Мр Горан Пековић, ред. проф. Факултета драмских уметности, ментор рада

У Београду,

10. јануар 2023.